

Textílmennt 1. bekkur 2023 - 2024

Kennarar: Ásta Vilhjálmsdóttir

| 1

Lýsing

Lögð verður áhersla á að verkefni höfði til sköpunargleðinnar um leið og nemendur þjálfi gróf og fínreyfingar. Nemendur fá þjáfun í að vinna út frá eigin hugmynd í margsvíslegan efnivið.

Kynning á námsgreininni og kennsluaðferðir

Í list- og verkgreinum þroska nemendur með sér sjálfstætt gildismat þar sem áhersla er lögð á að kynnast og njóta list og verkmenningar. Í skapandi starfi og lausnaleit getur nemandinn haft áhrif á umhverfi sitt og tekið þátt í að móta menninguna. Að nýta efnisheiminn áþreifanlega og milliliðalaust til þess að búa til hlut er uppspretta gleði og lífsfyllingar fyrir einstaklinginn.

Vart er hægt að hugsa sér daglegt líf án textíl- og vefnaðarvara. Heimili okkar og umhverfi er fullt af allskonar hlutum gerðum úr textíl, s.s. fatnaðurinn sem við klæðumst, handklæði, rúmföt, púðar, teppi, dúkar, gluggatjöld, listmunir og ótalmargt fleira. Í nútímasamfélagi verður æ brýnna að koma í veg fyrir mengun og sóun efna með endurnýtingu og endurvinnslu efnislegra gæða. Slíkum markmiðum verður ekki náð nema almenningur hafi þekkingu á efnunum og eiginleikum þeirra og búi yfir færni sem þarf til að hagnýta sér þessa eiginleika.

Nú, á tímum neysluhyggju þegar flest allt er keypt tilbúið, miklu er hent og minna handverk gert á heimilum, er hlutverk textílmennar mikilvægt. Að læra vinnubrögð sem nýtast til að minnka neysluna og gera hlutina frekar sjálf; bæta, laga, nýta, breyta og endurskapa. Að þjálfa huga og hönd, að finna ánægjuna með eigin sköpun og valdeflinguna sem fylgir því að búa eitthvað sjálfur til sem skiptir máli. Að öðlast skilning á því að það þarf ekki alltaf að vera að flýta sér og að góðir hlutir taka tíma. Að upplifa flæðið og rónna sem felst í því að vinna með höndunum, nokkuð sem getur verið erfitt að upplifa í miklu áreiti neyslusamfélagsins.

Textílmennt er ríkur þáttur í íslenski menningu. Íslenskur útsaumur, tóvinna, prjón og vefnaður er meðal gersema íslenskrar listasögu, arfleifð sem þjóðin þarf að þekkja og meta sem viganesti til framtíðar.

Textílmennt er einnig mikilvæg fyrir félagslegan veruleika þjóðarinnar. Með hannyrðum skapar fólk sér persónulegan stíl, setur svip á heimili sitt og nánasta umhverfi, gleður sig og sína nánustu með því að skapa hluti sem hafa persónulegt gildi. Með hannyrðum hefur þjóðin átt og mun eiga möguleika á að búa í haginn með því að búa til og gera við hluti til daglegra nota. Á tímum breytinga á þjóðlífi og efnahagsástandi er verkkunnátta á sviði hannyrða samfélagsleg auðlind og trygging ákveðinna lífsgæða fyrir einstaklinginn.

Kennsluaðferðir:

- umræður/tjáning
- verkleg kennsla
- sýnikennsla
- skapandi viðfangsefni

Námsáætlun

Í öllum verkefnum er lögð áhersla á að verkefni höfði til sköpunargleðinnar og unnið er eftir einföldu ferli frá hugmynd til afurðar. Nemendur fá þjáfun í að vinna út frá eigin hugmynd í margsvíslegan efnivið. Nemendur kynnast einföldum verkfærum greinarinnar, læra að beyta þeim og þjálfa fínreyfingar. Um leið bæta þau nýjum orðum í orðaforðann.

Fjöldi verkefna getur verið mismunandi eftir hópum.

Tímabil	Viðfangsefni	Hæfniviðmið
1 kennslustund	<ul style="list-style-type: none">Kynnast,skoða stofuna og allt sem þar er að finna,	Nemandi getur: <ul style="list-style-type: none">sagt frá íslensku hráefni

	<ul style="list-style-type: none"> Hvað er textíll? og hvað er textíl lsem við notum í okkar lífi? Hvernig er textíll unninn og er til íslenskt hráefni? 	<ul style="list-style-type: none"> tekið þátt í umræðum og tjáð sig um mikilvæg mál
2. Kennslustund	<ul style="list-style-type: none"> Læra heiti og að nota grunnáhöld greinarinnar eins og þráð, skæri og nál. Læra hugtök eins og nálarauga, rétta og ranga. Gera einfalda hluti eftir sinni getu og lögð áhersla á finhreyfingar. T.d. þræða nál og gera hnút. Verkefni: þræða perlur á band (armband eða hálsmen) 	<ul style="list-style-type: none"> Læri að umgangast helstu tæki og tól textílstofunnar, ss . þráð, nál og skæri. skreytt textílvinnu á einfaldan hátt
Útinám Vefja og binda	Töfraspoti: Farið út í náttúruna í nágrenni skólans og trjágrein fundin og einn annar hlutur úr náttúrunni. Afgangsgarn notað til að vefja um greinina og hinn hluturinn sem var fundin festur á endann.	<ul style="list-style-type: none"> umgengst umhverfið og náttúruna af virðingu, Þjálfast í að vefja og binda.
Vafningur	Farið út og fundinn steinn. Steinninn vafinn með garni og skreyttur með perlum og tölum.	<ul style="list-style-type: none"> Þjálfast í að vinna með nál og þráð.
Sauma	Nemendur teikna dýramynd á pappspjald sem þau sauma í og skreyta að eigin vali.	<ul style="list-style-type: none"> tjáð hugmyndir sínar með einfaldri skissu unnið eftir einföldum leiðbeiningum
Fingurprjón	Þjálfast í fingurprjóni og finna út hvað það getur orðið, ss. Ormur, hárband, hálsfesti eða annað.	<ul style="list-style-type: none"> Skilið hvernig prjón verður til, Saumað saman og skreytt
Endurnýting	Handsokkabruða: notuð í leikrit í leiklist. Koma með ónýtan sokk að heiman og búa til persónu í leikriti.	<ul style="list-style-type: none"> unnið eftir einföldu ferli frá hugmynd til afurðar, Notað ný og endurunnin efni í textílvinnu.

Kennt er í lotum 2svar í viku í u.þ.b. 8 vikur.

Fjöldi verkefna fer bæði eftir hópum og einstaklingum.

Grunnþættir menntunar

Í textílmennt er unnið er með alla grunnþætti menntunar:

- Heilbrigði og velferð: Reynt að skapa ró og stuðla að jákvæðum og uppbyggjandi samskiptum við vinnuna. Við vinnu nemenda skapast oft gott flæði og kærkomin ró fyrir hugann.
- Nemendur eru hvattir til að vinna út frá eigin styrkleika og áhugasviði og einnig til að finna sjálfir lausnir. Þannig byggja þeir upp þrautseigju og seiglu og læra að vera sjálfbjarga.

Læsi:

- Nemendur læra og þjálfast í að nota orð og orðaforða sem tilheyrir faginu og er þeim yfirleitt framandi.
- Þjálfast í að lesa uppskriftir og leiðbeiningar af ýmsu tagi. Læsi á náttúru og umhverfi.

Jafnrétti:

- Við fögnum margbreytileikanum og allir hafa sama rétt í skólanum.
- Nemendur hvattir til að hlusta og taka fordómalaust tillit til skoðana annarra.

Lýðræði og mannréttindi:

- Í öllum verkefnum er boðið upp á val á útfærslu eftir áhuga nemenda og bera því nemendur ábyrgð með kennara.

- Fjallað og rætt um lýðræði og mannréttindi í tengslum við textíliðnað, aðbúnað fólksins sem vinnur við hann, loftslagsbreytingar og áhrif þeirra á mannréttindi. Rætt er um þessi mál í samræmi við aldur og þroska hvers nemendahóps.

Sjálfbærni:

- Nýtni er höfð að leiðarljósi í allri vinnu í textílmennt og gamlar flíkur og textíll notað í eitthvað nýtt.
- Nemendur læra um mikilvægi þess að nýta allan efnivið á ábyrgan hátt.

Sköpun:

- Nemendur skapa og útfæra eigin verkefni í teikningu og vinnu.
- Þeir nota eigið ímyndunarafli, hugmyndir og útsjónasemi við hönnun og útfærslu. T.d. við að skapa eitthvað úr verðlausum efnivið.
- Nemendur fá tækifæri til að sýna og nýta hæfileika sína á fjölbreyttan hátt.

Námsmat

Nám í textílmennt miðast að því að nemendur öðlist færni til að bjarga sér betur í dagsdaglegu lífi. Einnig að þeir öðlist getu til að hafa ánægju og not af eigin handverki og sköpun. Lykilhæfni er því mikilvæg og kennsla miðast að þjálfun í þeim þáttum. Hæfni til að hafa skoðanir og ábyrgð á eigin sköpun og vinnu. Halda sig við eigin ákvarðanir og reyna að leysa sem mest sjálfur og nýta til þess eigin þekkingu og leikni í bland við leiðsögn kennara. Vinna sjálfstætt og í samvinnu, hjálpast að og sýna frumkvæði. Kennslan miðast að því að efla þessa þætti þannig að nemendur öðlist trú á eigin getu.

Að öðru leyti byggist námsmatið á:

- Hæfniviðmiðum
- Símati. Þannig hafa nemendur tækifæri til að bæta sig alla lotuna
- Vinnusemi, frágangur og framkoma hefur áhrif
- Námsmatið birtist á Mentor í lotulok.

Hlutverk og vinnulag nemandans

Samskipti	Samskipti nemenda og kennara eiga að einkennast af virðingu og tillitssemi. Nemendur bera ábyrgð á framkomu sínni og hegðun í skólanum.
Mæting	Kennari og nemendur mæta stundvíslega í tíma og eyða ekki of löngum tíma í að skapa þá ró sem er forsenda skemmtilegrar vinnu. Kennari og nemendur virða þannig tíma hvers annars.
Virgni í tímum	Ætlast er til að nemendur nýti tímann eins og best er á kosið, reyni að leysa verkefni sjálfir og hjálpast að.
Heimavinna	Ekki er gert ráð fyrir heimavinnu en nemendur hvattir til textílvinnu heima fyrir.
Ábending um hjálpargögn fyrir nemendur	
Stoðþjónusta nemenda	
Skyldur nemenda	Nauðsynlegt er að nemendur fylgist vel með innlögnum og sýnikennslu. Eftir það reyna þeir að vinna sjálfstætt, hjálpast að eða bíða þolinmóðir eftir aðstoð kennara. Við lærum líka af því að leiðbeina og hjálpa hvort öðru. Nemendur bera ábyrgð á eigin verkefnum og vinnubrögðum. Nemendur vinna einstaklingsbundið og skila verkefnum þegar þeim er lokið.
Skyldur kennara	Kennarinn leggur inn verkefni, sýnir aðferðir og vinnubrögð og aðstoðar nemendur þegar þess er þörf. Rík áhersla er á að nemendur þjálfist í því að verða sjálfbjarga; vinni sjálfstætt, geri tilraunir og prófi sig áfram og öðlast þannig færni í að leysa vandamál. auk þess að þjálfra eigið fagurskyn og skynhreyfifærni. vinni sjálfstætt, geri tilraunir og prófi sig áfram bæði í sköpun og aðferðum. Hann skal vera vel undirbúinn og reyna að miðla þekkingu og kunnáttu til nemenda eftir bestu getu, leita nýrra

leiða, afla sér nýrra þekkingar og reyna að læra og gera betur. Hann skal leggja áherslu á góða umgengni, jákvæð samskipti, sáttfýsi, umburðarlyndi og kurteisi.
--

VIÐMIÐ ÚR NÁMSKRÁ

Sel - textílmennt 1. bekkur

- **Hæfni á námssviði**

Sel - textílmennt 1. bekkur - Handverk, aðferðir og tækni

- Unnið eftir einföldum leiðbeiningum.

Sel - textílmennt 1. bekkur - Sköpun, hönnun og útfærsla

- Skreytt textílvinnu á einfaldan hátt.

Sel - textílmennt 1. bekkur - Menning og umhverfi

- Notað ný og endurunnin efni í textílvinnu.

Sel - textílmennt 1. bekkur - Menningarlæsi

- Gengið frá eftir vinnu sína

Sel - textílmennt 1. bekkur - Lykilhæfni

- Tekið leiðsögn á jákvæðan hátt.
- Tekið jákvæðan þátt í leik og starfi í skólasamfélagi sínu.